

Kyrkostyrelsens cirkulär nr 8/2023

3.3.2023

Den nya sexualbrottslagen trädde i kraft 1.1.2023

Finlands sexualbrottslagstiftning (20 kap. i strafflagen) har i början av 2023 genomgått en omfattande reform, vars mål är att stärka den sexuella tryggheten, självbestämmanderätten och skyddet för den personliga integriteten för människor i alla åldrar. Lagen sänker också tröskeln för att anmäla brott. Reformen påverkar även församlingarnas liv.

Varför förnyades lagstiftningen om sexualbrott?

Den reviderade lagstiftningen stärker varje persons sexuella självbestämmanderätt, jämlikhet och tar större hänsyn till offrets situation. Sexualbrott är allvarliga och orsakar stor skada i första hand för offret och de närstående. Sexualbrott mot barn är synnerligen allvarliga brott. Den nya lagen ger nu bättre möjligheter att ingripa också i sexualbrott som begås på nätet och i sociala medier.

Den nya lagstiftningen kan sammanfattas i tre punkter:

1) Frivillighet

Frivillighet innebär att alla sexuella handlingar sker av fri vilja. En person kan inte anses delta frivilligt om personen inte verbalt, genom sitt beteende eller på något annat sätt har uttryckt att hen deltar frivilligt. Om personens vilja är oklar eller om det är osäkert hur den ska tolkas ska man inte anta att personen har gett sitt samtycke.

2) Sexualbrott mot barn klassificeras som allvarligare än tidigare

Straffen för sexualbrott mot barn skärps. Strävan är att allt bättre skydda barns sunda utveckling. Utgångspunkten är att ett barn inte kan ge samtycke till någon form av

sexuell handling med en vuxen person. Samlag med ett barn under 16 år är enligt lagen i regel våldtäkt mot barn, när det tidigare utgjorde ett utnyttjandebrott. Även barn som fyllt 16 men ännu inte 18 år skyddas bättre än tidigare. Straffbart är fortfarande inte sådant umgänge mellan unga där den andras sexuella självbestämmanderätt inte kränks och det inte finns någon stor skillnad i parternas ålder och mognad.

3) Fler gärningar än tidigare tolkas som sexuella trakasserier

Enligt den nya lagen handlar sexuellt antastande om a) beröring eller b) genom ord, genom att skicka eller visa ett meddelande eller en bild, genom att ta en bild, genom att blotta sig eller på något annat motsvarande sätt, och handlingen på grund av att den är intensiv eller upprepas är så allvarlig att den kan jämföras med beröring. Även kommentarer med sexuella antydningar och samtal med sexuella förslag räknas som sexuellt antastande.

Verbala sexuella trakasserier kan vara t.ex. att följa en person och föreslå sexuellt umgänge eller att på arbetsplatsen föreslå sexuellt umgänge. Verbala trakasserier kan också vara frågor om någons sexliv, till exempel av personer till vars arbete inte hör att ställa dessa frågor.

Hur inverkar lagen på kyrkans arbetsplatser och verksamhet?

I kyrkan är alla former av sexuella trakasserier och sexuellt utnyttjande förbjudna. Som anställda och förtroendevalda är det vår uppgift att säkerställa att församlingen alltid är en sexuellt trygg plats för alla. En kultur som tillåter sexuella trakasserier inverkar negativt på hela församlingens verksamhet.

Den nya lagen främjar rättsskyddet för alla. Därför är det bra att anställda, frivilliga och förtroendevalda känner till huvuddragen i lagreformen och hur de inverkar på verksamhetskulturen. Alla misstankar om sexualbrott ska utan dröjsmål delges myndigheterna. Församlingarna ska aldrig undersöka eller döma, utan det är alltid myndigheterna som gör det.

Lagen skyddar församlingsmedlemmar i alla åldrar och i synnerhet barn och unga som alltför ofta utsätts för olika former av sexuella trakasserier. I den nya sexualbrottslagen betonas missbruk av maktposition. Det här gäller såväl arbetsgemenskaper som församlingens verksamhet.

Alla stift har egna handlingsprogram mot sexuella trakasserier samt utbildade kontaktpersoner. Mer information finns här: [Sexuella trakasserier – evl.fi](https://www.evl.fi/sexuella-trakasserier). Kyrkomötet gav i november 2022 Kyrkostyrelsen i uppdrag att fortsätta arbetet för sexuellt tryggare församlingar. Kyrkostyrelsen producerar i enlighet med sitt uppdrag utbildningsmaterial samt anvisningar till församlingarna under 2023.

Mer information om liisa.valila@evl.fi och maria.sten@evl.fi

Kyrkostyrelsen

Pekka Huokuna
kanslichef

Petri Määttä
ecklesiastikråd

Källor:

Justitieministeriet [Sexualbrottslagen - Justitieministeriet \(oikeusministerio.fi\)](https://www.oikeusministerio.fi/sexualbrottslagen)

Brottsofferjouren [Rikoslain uudet pykälät seksuaalirikoksista tulivat voimaan vuoden 2023 alussa – mikä muuttuu? - Rikosuhripäivystys \(riku.fi\)](https://riku.fi/rikoslain-uedet-pykalat-seksuaalirikoksista-tulivat-voimaan-vuoden-2023-alussa-mika-muuttuu-rikosuhripaivystys) (Den svenska länken publiceras inom kort)

Kyrkoastyrelsen [Sexuella trakasserier – evl.fi](https://www.evl.fi/sexuella-trakasserier)

ISSN 1797-0334